

ZÁKLADY PRÁVNEJ FILOZOFIE II.
ak. r. 2022/2023 (externé štúdium)

Prednášajúci: Mgr. Miroslava KLEČKOVÁ, Ph.D.

Základná literatúra:

1. **BARÁNY, E.** Pojmy dobrého práva. Bratislava: EUROKODEX, 2007.
2. **BRÖSTL, A.** Frontisterion. Bratislava: Kalligram, 2009.
3. **BRÖSTL, A.** Právne myslenie 19. – 20. storočia. Košice: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2011.
4. **COLEMAN, J.- SHAPIRO, J.** The Oxford Handbook of Jurisprudence and Philosophy of Law. Oxford, 2011.
5. **GRAY, CH. B.** (ed.) The Philosophy of Law- An Encyclopedia. Volume I.-II., A-Z, London, New York : Garland Publishing, 1999.
6. **HOLLÄNDER, P.** Filosofie práva. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012.
7. **CHOVANCOVÁ, J. a kol.** Texty z dejín právnej filozofie. Bratislava: UK, 2011.
8. **KOLOUŠEK, M.** Vztah spravedlnosti a státu a jeho proměna v současnosti. Wolters Kluwer, 2022.
9. **KRSKOVÁ, A.** Dejiny politickej a právnej filozofie. Bratislava: Trnavská univerzita, 2011.
10. **SOBEK, T.** Argumenty teorie práva. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2010.
11. **SOBEK, T.** Nemorální právo. Praha- Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2010.
12. **SOBEK, T.** Právní myšlení: kritika moralismu. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011.
13. **SOBEK, T. et al.** Filosofie práva. Nugis Finem, 2020.
14. **CHOVANCOVÁ, J., GÁBRIŠ, T., KLUKNAVSKÁ, A., METEŇKANYČ, O. M.** Dejiny právneho a politického myslenia. Wolters Kluwer, 2020.

Odporúčaná literatúra:

- **ARENDT, H.** *Eichmann v Jeruzaleme (Správa o banalite zla)*. Bratislava: Premedia, 2016.
- **ARENDT, H.** *O násilí*. Praha: OIKOYMENH, 2011.
- **ARENDT, H.** *Pôvod totalitarizmu I – III*. Bratislava: Premedia, 2018.
- **BEAUVOIR, S.** *The Second Sex*. Vintage, 2015.
- **BENTHAM, J.** *An Introduction to the Principles of Morals and Legislation*. Dover Publications, 2007.
- **BUTLER, J.** *Trampoty s rodom*. Bratislava: Asept, 2015.
- **CAMUS, A.** *Člověk revoltující*. Praha: Garamond, 2018.
- **DWORKIN, R.** *Ríša práva*. Bratislava: Kalligram, 2004.
- **FULLER, L. L.** *Morálka práva*. Praha: OIKOYMENH, 1998.

- GRAY, J. *Slamění psi (O lidech a jiných zvířatech)*. Praha: Dokořán, 2004.
- HART, H. L. *Pojem práva*. Praha: Prostor, 2004.
- HAYEK, F. A. *Právo, zákonodárství a svoboda*. Praha: Prostor, 2011.
- HEIDEGGER, M. *Bytí a čas*. Praha: OIKOYMENH, 2018.
- HUNTINGTON, S. *Střet civilizací*. Praha: Rybka Publishers, 2001.
- JASPERS, K. *Otázka viny. Příspěvek k německé otázce*. Praha: Academia, 2009.
- Kelsen, H. *Čistá právní nauka*. Bratislava: Kalligram, 2018.
- NOZICK, R. *Anarchie, stát a utopie*. Praha: Akademie, 2015.
- POPPER, K. R. *Otevřená společnost a její nepřátelé I.* Praha: OIKOYMENH, 2011.
- POPPER, K. R. *Otevřená společnost a její nepřátelé II.* Praha: OIKOYMENH, 2015.
- RADBRUCH, G. *O napětí mezi účely práva*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013.
- RAND, A. *Ctnost sobectví*. Praha: Dauphin, 2018.
- RAWLS, J. *Spravedlivost' ako férovosť*. Bratislava: Kalligram, 2007.
- VOGELIN, E. *Věda, politika a gnóze (a další texty)*. Praha: OIKOYMENH, 2018.
- ŽIŽEK, S. *Jednou jako tragédie, podruhé jako fraška (aneb Proč musela utopie liberalismu zemřít dvakrát)*. Praha: Rybka Publishers, 2011.

PLÁN PREDNÁŠOK

I. Sústreďenie (5. mája 2023)

1. Anglický a nemecký právny pozitivizmus 19. storočia

- Filozofický koncept pozitivizmu, jeho ideové predpoklady a objasnenie jeho prieniku s oblasťou právneho myslenia
- Hobbesov a Humeov vplyv na formovanie ideí právneho pozitivizmu
- Predstavitelia právneho pozitivizmu 19. storočia (J. Bentham, J. Austin, etc.)
- Témy právneho pozitivizmu 19. storočia (Benthamov racionalistický pozitivizmus a fikcionalizmus)

2. Variácie pozitivizmu v 20. storočí a analytická filozofia

- Filozofický koncept pozitivizmu v 20. storočí a formovanie analytickej filozofie
- Logický atomizmus a Wittgensteinova koncepcia jazykových hier
- Špecifické pozitivistické tézy ako predpoklady variácií právneho pozitivizmu (inkluzivný vs. exkluzivný pozitivizmus, metodologický právny pozitivizmus, normatívny právny pozitivizmus, psychologický pozitivizmus)

3. Francúzsky a nemecký existencializmus v perspektíve politického vývoja (J. P. Sartre, A. Camus, M. Heidegger, K. Jaspers)

- Sloboda, zodpovednosť a voľba v perspektíve existencialistickej filozofie
- Filozofia a politická angažovanosť M. Heideggera
- Otázka viny v uvažovaní K. Jaspersa

4. Politicko-právne doktríny totalitarizmu a utopizmus 20. storočia I. (marxisticko-leninská ideológia; komunizmus)

- Tézy marxisticko-leninskej filozofie (idea progresu, sekulárna eschatológia, politický a vedecký utopizmus)
- Politický proces ako ideologický fenomén
- Marxisticko-leninská ideológia ako dystopická fikcia

5. Politicko-právne doktríny totalitarizmu a utopizmus 20. storočia II. (fašizmus; nacizmus)

- Ideové zdroje nacistickej ideológie (sociálny darwinizmus, rasové teórie, eugenika, antisemitizmus, sekulárny milenarianizmus, etc.)
- Otázka prirodzeného práva a nacistickej ideológie
- Myslenie C. Schmitta

II. Sústreďenie (6. mája 2023)

6. Filozofické reakcie na ideologické doktríny totalitarizmu (H. Arendt, E. Voegelin, I. Berlin, J. Talmon, K. R. Popper, F. Furet, G. Agamben)

- Totalitarizmus ako moderný fenomén a jeho špecifické atribúty
- Príbuznosť totalitných ideológií (F. Furet)
- Teror a podstata teroru
- Voegelinov koncept gnosticizmu
- Agambenova interpretácia biopolitiky vo vzťahu k dehumanizácii človeka

7. Pozitivismus vs. iusnaturalizmus I.

- Repetitorium
- Hume – Jörgensenova dilema
- Deontická logika

8. Pozitivismus vs. iusnaturalizmus II.

- Myslenie G. Radbrucha, L. L. Fullera, H. L. Harta, O. Weinbergera a R. Dworkina
- Analýza vybraných textov

9. Pragmatizmus a právny realizmus

- Pragmatizmus ako filozofický smer a jeho špecifiká v oblasti práva
- Škandinávsky právny realizmus
- Americký právny realizmus

10. Sociálna filozofia 20. storočia ako determinant právneho myslenia

- Koncepcie spravodlivosti v uvažovaní J. Rawlsa, R. Nozicka a F. A. Hayeka

11. Súčasná politická filozofia ako determinant právneho myslenia

- Právno-politické úvahy S. Huntingtona, F. Fukuyama, S. Žižeka, J. Graya, E. Balibara, J. Habermasa
- Analýza vybraných textov

12. Vybrané problémy feministickej právnej filozofie

- Právno-politické úvahy niektorých predstaviteľiek feministickej filozofie
(A. Rand, S. de Beauvoir, M. Nussbaum, J. J. Thomson, J. Butler)
- Analýza vybraných textov

13. Repetitórium